

РОЗДІЛ I

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ТА ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

УДК 374+377

DOI: [https://doi.org/10.35387/od.1\(23\).2023.9-21](https://doi.org/10.35387/od.1(23).2023.9-21)

Ковтунець Володимир Віталійович – кандидат фізико-математичних наук, доцент, провідний науковий співробітник Інституту вищої освіти НАПН України

Kovtunets Volodymyr – Ph.D. (Physycs and Mathematics), Associate Professor, Leading Researcher of the Institute of Higher Education of the NAES of Ukraine

ORCID iD: <http://orcid.org/0000-0001-9077-4867>
E-mail: vkovtunets@ukr.net

Мельник Сергій Вікторович – кандидат економічних наук, доцент, старший науковий співробітник Інституту освітньої аналітики

Melnyk Serhii – Ph.D. (Economics), Associate Professor, Senior Researcher of the Institute of Educational Analytics

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-5724-2428>
E-mail: smelnykukr@gmail.com

МІКРОКВАЛІФІКАЦІЇ В ОСВІТІ ДОРΟΣЛИХ

Анотація. Висвітлено національний і міжнародний досвід використання технології мікрокваліфікацій для освіти дорослих. Розглянуто історію появи мікрокваліфікацій в університетах у формі «значків» (badges) як доповнення до курсу формального навчання з метою кращої підготовки випускників до роботи на робочих місцях. Описано досвід підготовки в Україні членів виборчих комісій який відповідає технології мікрокваліфікацій. Наведено приклади дистанційного навчання в Україні, які за організацією відповідають мікрокваліфікаціям. Обґрунтовано доцільність визнання й правового регулювання мікрокваліфікацій в Україні, зокрема, для організації регулярної освіти дорослих. Детально проаналізовано Рекомендації Ради Європейського Союзу з питань мікрокваліфікацій, зокрема визначення мікрокваліфікацій, визначення провайдера (надавача послуг з) мікрокваліфікацій. На основі означених Рекомендацій обґрунтовано необхідність легалізації і запровадження мікрокваліфікацій в Україні на засадах мінімального адміністративного регулювання. Наголошено на доцільності передбачення можливості надання мікрокваліфікацій у Законах України «Про освіту» та «Про освіту дорослих». Доведено

необхідність більш детального регулювання на цьому етапі шляхом прийняття Постанови Кабінету Міністрів України. Запропоновано заявний порядок надання права навчання й присвоєння мікрокваліфікацій. Для забезпечення принципів якості та прозорості, базових у Рекомендаціях, запропоновано включати заявлені мікрокваліфікації окремим підрозділом до Реєстру кваліфікацій. Як елемент зовнішньої системи забезпечення якості має працювати право розпорядника Реєстру виключати мікрокваліфікацію з Реєстру у разі встановлення фактів, що здобуті результати навчання не відповідають заявленим у мікрокваліфікації. Пропонується унормувати структуру опису мікрокваліфікацій і структуру документа про здобуття мікрокваліфікації. Відомості про документи про здобуття мікрокваліфікацій також мають бути включені до Реєстру, якщо мікрокваліфікація включена до Реєстру. Обґрунтовано доцільність забезпечення зіставлення мікрокваліфікацій з рівнями Національної рамки кваліфікацій.

Ключові слова: мікрокваліфікація; освіта дорослих; вища освіта; професійна освіта; надавач послуг; Реєстр кваліфікацій.

**Kovtunets Volodymyr,
Melnyk Serhii**

MICRO-CREDENTIALS IN ADULT EDUCATION

Abstract. *The national and international experience of using the technology of micro-credentials for adult education is studied. The history of the appearance of micro-credentials in universities in the form of «badges» as a supplement to the course of formal education in order to better prepare graduates for work at workplaces is considered. The experience of training members of election commissions in Ukraine, which is similar to the technology of micro-qualifications, is described. There are examples of distance learning in Ukraine, which correspond to micro-credentials according to the organization. The expediency of recognition and legal regulation of micro-credentials in Ukraine, in particular, for the organization of regular education of adults, is substantiated. The Recommendations of the Council of the European Union on micro-credentials, in particular the definition of micro-credentials, the definition of the micro-credentials provider are analyzed in details. On the basis of the Recommendations, the need of legalization and introduction of micro-credentials in Ukraine on the basis of minimal administrative regulation is substantiated. It is appropriate to provide for the possibility of providing micro-credentials in the laws of Ukraine «On Education» and «On Adult Education». Detailed regulation at current stage should be implemented in the form of a Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine. A declarative procedure for granting the right to study and assigning micro-credentials is proposed. In order to ensure the principles of quality and transparency, which are basic in the Recommendations, it is suggested to enter declared micro-credentials in the Register of Qualifications as a separate pillar. As an element of the external*

quality assurance system, the right of the administrator of the Register to exclude a micro-credential from the Register should work if it is confirmed that the obtained learning results do not correspond to those declared in the micro-credential. It is proposed to standardize the structure of the description of micro-qualifications and the structure of the document on obtaining micro-qualifications. Information on documents on obtaining micro-credential must also be included in the Register, if the micro-credential is included in the Register. It is proposed to ensure comparison of micro-credentials with the levels of the National Qualifications Framework.

Key words: *micro-credentials; adult education; higher education; vocational education; micro-credential provider; Register of qualifications.*

Постановка проблеми, її актуальність. Метою освіти дорослих є забезпечення можливості здобуття людиною освіти упродовж життя. Водночас освіта впродовж життя має забезпечити особі можливості успішного працевлаштування в умовах швидких технологічних змін, або ж можливості творчого розвитку, що в сукупності можна охарактеризувати терміном «успішна кар'єра».

Аналіз вакансій на ринку праці України свідчить, що в більшості випадків роботодавець ставить до потенційного працівника, крім вимоги відповідної освітньої чи професійної кваліфікації, ще вимоги наявності додаткових умінь і навичок (знання іноземної мови, володіння певними цифровими інструментами, вміння працювати з певним обладнанням тощо). Ці потреби задовольняють різноманітні курси неформальної освіти. Така додаткова освіта може здобуватися у системах як формальної, так і неформальної освіти, а також шляхом інформального навчання. Однак для застосування здобутих результатів навчання для працевлаштування особа має ці результати певним чином підтвердити. До останнього часу така можливість функціонувала в системі формальної освіти через процедуру визнання результатів попереднього навчання. Якщо це не застосовується до здобуття певного рівня формальної освіти, ця модель як правило не працює.

Післядипломна освіта, підвищення кваліфікації, перекваліфікація, які можуть здійснюватися в умовах неформальної освіти, у більшості випадків не підлягають ліцензуванню, що є достатньо природнім. Більше того, всі такі освітні програми не акредитуються. Тому документи про післядипломну освіту як правило не мають достатньої правової сили. Широке застосування цифрових навчальних курсів (дистанційного навчання) поставило на порядок денний проблему визнання здобутих цим шляхом результатів навчання.

Зазначене очевидно потребує певного впорядкування різних підходів до здобуття необхідних результатів навчання, особливо коли мова йде про результати, які не потребують тривалого навчання. З цією метою у світі розвиваються ідеї мікрокваліфікацій.

Аналіз актуальних досліджень і публікацій. Детальний історичний огляд появи ідеї мікрокваліфікацій можна знайти в (Gish-

Lieberman, & Gatewood, 2021). Починалося все, на переконання авторів, зі «значка» (badge), – значка, який носили учні та студенти, які здобули додаткові вміння поза формальною освітньою програмою. Ідея популярна у скаутських організацій, часто і в релігійних. Нова ідея виявилася близькою до саморегульованого навчання (self-regulated learning – SRL).

Технології і підходи мікрокваліфікацій відомі в професійній освіті у вигляді, зокрема, сертифікатних програм (про український досвід буде сказано нижче). Досить часто ці нові вміння здобувалися засобами Інтернет-навчання (дистанційної освіти) і підхід набув популярності в коледжах та університетах США (Don Olcott, 2022).

Окремі дослідники вищої освіти заперечують корисність мікрокваліфікацій у вищій освіті через надмірну орієнтацію на поточні потреби ринку праці (Wheelaхан, & Moodie, 2021). Водночас цей процес автори дослідження не визнають негативним. Масовізація вищої освіти, викликана потребами нових галузей економіки, таких як туризм, інформаційні технології тощо, у фахівцях з рівнем освіти вищим від середньої, формує сектор вищої освіти, спрямований більшою мірою на ринок праці. І тут мікрокваліфікації є корисними. Однак у класичній вищій освіті дослідницького характеру (у дослідницьких університетах) корисність мікрокваліфікацій ставиться під сумнів.

Цифрові вміння є популярною і специфічною сферою застосування мікрокваліфікацій через швидкий технологічний розвиток і різноманітність застосувань (Saray, & Ponte, 2019).

Українські науковці (Рашкевич, & Семигіна, 2022) розглядають мікрокваліфікації як один «з основних підходів для підвищення кваліфікації та перепідготовки» та навчання упродовж життя. Водночас частина дослідників вбачає певні загрози для формальної освіти у разі запровадження мікрокваліфікацій: порушення цілісності освітнього процесу, зниження рівня освітніх кваліфікацій (Corcoran, 2021). Одна з проблем – створення зовнішніх систем забезпечення якості мікрокваліфікацій із збереженням широких автономних прав надавачів послуг.

Метою нашого дослідження є вивчення зарубіжного й національного досвіду розроблення, запровадження й застосування об'єктів, які можна відносити до категорії мікрокваліфікацій, і розроблення засобів інституціоналізації мікрокваліфікацій в правовому полі України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Micro-credentials.

Історія питання. Термінологія. Поширення Інтернет-курсів потребувало, крім значка, більш документованого визнання здобутих результатів навчання. Так з'явилися терміни micro-degree (Wikipedia, 2023) і власне micro-credential як синонім micro-degree. Micro-credentials з самого початку мали такі основні ознаки: здобувач micro-credential оволодіває новими вміннями і навичками; здобуття вмінь і навичок у micro-credential потребує короткочасного навчання; результати навчання у micro-credential прямо не зв'язані з програмами формальної освіти. З'ясувалося, що новий інструмент важливий для декількох цілей:

- забезпечення саморегульованого навчання (self-regulated learning);

- навчання упродовж життя.

Цього достатньо, щоб поставити питання про інституціоналізацію нового явища.

Термін *credential* в англійській мові має багато значень (Cambridge, 2023, (Technopedia, 2023) :

- посвідчення особи на право чогось;

- здатність особи або її досвід, що дозволяють виконувати певну роботу;

- посвідчення здатності або досвіду особи;

- порція інформації, яка надсилається від комп'ютера до комп'ютера для ідентифікації користувача і надання доступу до послуг.

Кембріджський словник англійської мови (Cambridge, 2023) стверджує, що терміни *credential* і *qualification* мають одне спільне синонімічне значення – «здатність особи або її досвід, що дозволяють виконувати певну роботу». Відмінність цих понять у тому, що *qualification* означає ще і свідчення (документ) про те, що особа успішно завершила навчання за програмою і здобула певні результати навчання. Таким чином, в українській мові найкращим відповідником для *micro-credential* пропонується вважати термін мікрокваліфікація. Цей термін поступово входить у регулярне використання.

Водночас виникає питання застосування термінів «результати навчання» та компетентність. Як показано у (Kovtunets, & Polishchuk, 2021) кваліфікації, як освітні так і професійні, описуються в термінах результатів навчання. А компетентність означає здатність особи застосовувати результати навчання для досягнення поставлених цілей – подальшого навчання або ж професійної діяльності. Словники англійської мови, зокрема, уже згаданий Cambridge Dictionary, визначають компетентність як здатність особи виконувати певну роботу якісно. В сукупності все наведене вище означає, що краще обґрунтованої альтернативи перекладу *micro-credential* як мікрокваліфікація не існує.

Український досвід запровадження методів навчання, адекватних мікрокваліфікаціям. В Україні інструменти, аналогічні мікрокваліфікаціям, не є чимось принципово новим. Можливо, першим адекватним прикладом буде підготовка членів виборчих комісій – дільничних (ДВК) та окружних (ОВК) (Ковтунець, 2006). Така підготовка розпочалася у 2001 році за підтримки проєктів міжнародної технічної допомоги, спрямованих на забезпечення чесних і прозорих виборів. До проведення виборів у ролі членів виборчих комісій залучаються виборці – представники найрізноманітніших професій та різних рівнів освіти. Робота члена виборчої комісії не є постійною, оскільки вибори (парламентські, президентські, місцеві) проводяться з періодичністю 4-5 років.

Виконання повноважень члена виборчої комісії потребує умінь і навичок з різних сфер: уміння користуватися законами та нормативно-правовими актами; уміння готувати документи (рішення комісій, списки

виборців та витяги з них тощо); уміння брати участь у засіданні комісії; уміння проводити голосування; уміння підраховувати голоси виборців.

Жодна з наявних повних кваліфікацій, не кажучи вже про часткові, не включає всіх згаданих умінь. Більше того, практика показала, що навіть юридичної освіти часто буває недостатньо у зв'язку з особливостями виборчого процесу (швидкоплинність, обмежені строки, жорстка політична боротьба тощо). Тривалість навчання складала від одного до кількох днів. Результати навчання частково оцінювались шляхом тестування. Якість підготовки оцінювалась за результатами роботи членів виборчих комісій. Надавачами послуг стали неприбуткові громадські організації.

З 2012 року функціонує система дистанційного навчання Виборком (Виборком, 2023), яка забезпечує як навчання, так і поточне консультування членів виборчих комісій. У підсумку, необхідність підготовки членів виборчих комісій була визнана політичними партіями, які вже самостійно, за власні ресурси почали забезпечувати навчання членів комісій, так і Центральною виборчою комісією, яка в складі свого секретаріату утворила окремий підрозділ, відповідальний за навчання.

Упродовж останніх років набули популярності курси дистанційного навчання, які пропонуються компаніями Prometheus (Prometheus, 2023) та EdEra (EdEra, 2023).

Міжнародним агенством професійних кваліфікацій розроблено мікрокваліфікації методиста кваліфікаційного центру, розробника професійних стандартів (МАПК, 2023). Аналогічні технології не минули і кваліфікації та професії, де не потрібна вища освіта.

Заслугує окремого вивчення та поширення результатів серед широкого кола зацікавлених осіб Пілотний проєкт «UA Re-Emerge(ncy): електронне навчання та розвиток навичок для відновлення України – пілотний проєкт у Дніпропетровській області», який було реалізовано вітчизняними експертами та фахівцями Європейського фонду освіти (European Training Foundation – ETF) у вересні 2022 – квітні 2023 року. Пілотний проєкт (далі – ПП) був зорієнтований на підтримку надавачів освітніх послуг та роботодавців Дніпропетровської області у короткотерміновій підготовці необхідних кадрів за елементами часткових професійних кваліфікацій (надалі – ЕЧПК). ЕЧПК по суті і є мікрокваліфікацією, тут чітко видно відмінності мікрокваліфікацій від часткових кваліфікацій.

ПП реалізовувався у тісній співпраці з експертами МОН України, Проєкту EU4Skills, МОП та з іншими партнерами.

Попередньо, учасниками ПП було вивчено реальний стан національного та регіонального ринків праці з метою визначення найбільш актуальних і випитаних робітничих професій та їх складників. Серед критеріїв відбору відповідних ЕЧПК виокремлено такі: орієнтир на повну та/чи тимчасову зайнятість тимчасово переміщених осіб в області, доступність учнів та здобувачів до наявних/запланованих профільних робочих місць; перспективність та актуальність короткотермінових курсів для їх запровадження в інших регіонах країни; новизна та наявність

відповідників для ЕЧПК в країнах ЄС та в Європейській класифікації занять, вмінь і навичок та кваліфікацій (далі – ESCO) для їх порівняння та взаємовизнання в майбутньому; наявність вітчизняних, зарубіжних та міжнародних навчальних он-лайн матеріалів відповідного спрямування; можливість застосування ЕЧПК на практиці (наявність в Національному класифікаторі України ДК 003:2010 «Класифікатор професій» (далі – КП), автономія провайдерів освітніх послуг у розробленні робочих навчальних програм тощо.

У результаті проведеного аналізу було визначено, узгоджено із Замовником та МОН України 8 ЕЧПК за 3 видами економічної діяльності, а саме:

1. Будівельні роботи. Реконструкція та відновлення будівель:
  - Виконувач робіт муляра з кладки за однорядною системою перев'язування швів.
  - Виконувач робіт монтажника гіпсокартонних конструкцій з монтажу простих гіпсокартонних конструкцій.
  - Виконувач робіт укладальника підлогових покриттів з улаштування самовирівнювальної стяжки та наливної підлоги.
2. Енергозбереження та енергоефективність будівель:
  - Виконувач робіт покрівельника рулонних покрівель та покрівель із штучних матеріалів з улаштування покрівлі із рулонного матеріалу.
  - Виконувач робіт монтажника-складальника металопластикових конструкцій з монтажу простих металопластикових конструкцій.
  - Виконувач робіт монтажника систем утеплення будівель з монтажу системи утеплення будівель.
3. Відновлювальна/ «зелена» енергетика:
  - Виконувач робіт майстра з монтажу та обслуговування систем відновлювальної енергетики III категорії з монтажу елементів установок систем відновлюваної енергетики.
  - Виконувач робіт майстра з монтажу та обслуговування систем відновлювальної енергетики III категорії з налагодження систем відновлюваної енергетики перед запуском.

Для правової легалізації результатів пілотного проекту була зніційовано зміну до Національного класифікатора України ДК 003:2010 «Класифікатор професій» (далі – КП), яка передбачала, що «в окремих випадках за потреби позначення видів робіт за певною професією (професійною назвою роботи) роботодавець може застосовувати похідні слова «виконувач окремих робіт». Відповідні зміни до КП (Зміна №11) затверджено та введено в дію наказом Мінекономіки України від 29 грудня 2022 року за №5573).

Зарубіжний досвід. Як було сказано вище, технології мікрокваліфікацій підхопили як університети, так і потужні міжнародні організації, які займаються питаннями освіти. Childhood Education International (Childhood Education International, 2023) пропонує низку мікрокваліфікацій для професійного розвитку вчителя. Організація пропонує низку коротких курсів (мікрокваліфікацій) для персоналізованого

професійного розвитку вчителів і систему компетентнісного оцінювання компетентності вчителів. Наприклад, пропонується низка курсів для підготовки вчителя до роботи з учнями-біженцями.

Професійна невища освіта успішно застосовує цей підхід до підвищення кваліфікації, перекваліфікації саме як складову освіти упродовж життя. Наприклад, автомобільна промисловість Європейського Союзу розглядає мікрокваліфікації як засіб для підтримання постійних технологічних удосконалень на підприємствах, про що свідчить презентація на круглому столі (SwissCore, 2023). На цьому ж круглому столі було повідомлено про прийняття Іспанією змін до законодавства про професійну освіту та освіту дорослих, де передбачено визнання короткотермінових курсів, якими і є мікrokредити (ETM, 2022).

Мікрокваліфікації в Європейському Союзі. Держави – члени Європейського Союзу, тривалий час працювали над тим, щоб з'ясувати місце мікрокваліфікацій у системі освіти та професійної підготовки. Результатом стали Рекомендації Ради Європейського Союзу (далі – Ради) (Council of EU, 2022). Рада вказує на основну обставину, яка спонукає прийняти рекомендації щодо запровадження мікрокваліфікацій, – зростаючий розрив між формальною освітою та швидкозмінними вимогами суспільства та ринку праці до знань, умінь та компетентностей працівників. У рекомендаціях наголошено на значенні «ефективного навчання упродовж життя» для здобуття особою знань та умінь, необхідних для «процвітання в суспільстві, на ринку праці та в особистому житті».

Мікрокваліфікації розглядаються як засіб визнання результатів короткотермінового індивідуального навчання. Констатуючи відсутність загальновизнаного визначення мікрокваліфікації, Рада вважає за необхідне підтримати їх розвиток для досягнення раніше поставлених цілей освіти, та формування довіри до мікрокваліфікацій як засобу побудови гнучких освітніх та кар'єрних траєкторій. Разом із тим, для застосування в тексті Рекомендацій використовується таке визначення: «Мікрокваліфікація» означає опис результатів навчання, які здобувач отримав після невеликого обсягу навчання. Ці результати навчання будуть оцінюватися за прозорими та чітко визначеними критеріями. Навчальний досвід, що веде до отримання мікрокваліфікацій, призначений для надання здобувачеві конкретних знань, умінь і навчик та компетентностей, які відповідають суспільним, особистим, культурним потребам або потребам ринку праці. Мікрокваліфікаційні дані належать здобувачеві, ними можна поділитися та їх можна переносити. Вони можуть бути окремими або об'єднаними в більші облікові дані. Вони підкріплюються гарантією якості відповідно до узгоджених стандартів у відповідному секторі чи сфері діяльності». Це визначення рекомендується державам членам ЄС для роботи.

У цитованих Рекомендаціях визначено важливе поняття *provider of micro-qualifications* (надавач послуг з мікрокваліфікацій): «надавачі послуг з мікрокваліфікацій» означають заклади та організації з освіти та професійної підготовки, соціальних партнерів (тобто організації, що представляють працівників і роботодавців), роботодавців і промисловість,

організації громадянського суспільства, державні служби зайнятості, регіональні та національні органи влади, а також інші типи суб'єктів, що розробляють, навчають і присвоюють мікрокваліфікації для формального, неформального та інформального навчання. Це відбувається без упередження щодо регіонального та національного законодавства та обставин».

Рекомендується така структура відомостей у документі про здобуття мікрокваліфікації:

- 1) ідентифікація здобувача;
- 2) заголовок документа;
- 3) країна(и)/регіон(и) емітента;
- 4) суб'єкт, що присуджує мікрокваліфікацію;
- 5) дата видачі;
- 6) результати навчання;
- 7) умовне робоче навантаження, необхідне для досягнення результатів навчання (у Європейській системі трансферу та накопичення кредитів – ECTS, де це можливо);
- 8) рівень (і цикл, якщо застосовно) досвіду навчання, що веде до отримання мікрокваліфікації (Європейська рамка кваліфікацій, Рамки кваліфікацій у Європейському просторі вищої освіти), якщо застосовано;
- 9) спосіб оцінювання;
- 10) форма участі в навчальній діяльності;
- 11) тип гарантії якості, що використовується для підтвердження мікрокваліфікації.

Рада визначає в Рекомендаціях основні цілі:

а) «надання людям можливості здобувати, оновлювати та покращувати знання, вміння та компетентності, необхідні для процвітання на ринку праці та в суспільстві, що розвивається, повною мірою отримати вигоду від соціально справедливого відновлення та справедливого переходу до зеленої та цифрової економіки та бути краще підготовленими для вирішення з поточними та майбутніми викликами;

б) підтримка готовності постачальників мікрокваліфікацій для підвищення якості, прозорості, доступності та гнучкості пропозицій щодо навчання, щоб розширити можливості осіб для формування персоналізованого навчання та кар'єрних шляхів;

с) сприяння інклюзивності, доступу та рівним можливостям, а також сприяння досягненню стійкості, соціальної справедливості та процвітання для всіх у контексті демографічних і суспільних змін і на всіх етапах економічних циклів».

Мікрокваліфікації рекомендуються як інструмент для досягнення залучення до 60% дорослого населення до освіти та професійної підготовки щорічно.

Рекомендації визначають десять засадничих принципів запровадження мікрокваліфікацій.

1. *Якість*. Принцип передбачає необхідність систем зовнішнього та внутрішнього забезпечення якості. Зовнішнє забезпечення якості

переважно має стосуватися надавача послуг в цілому, а не окремих курсів. Забезпечення якості має базуватися на загальних вимогах до кваліфікацій в Європейському Союзі.

2. *Прозорість*. Принцип відкритості передбачає, що мікрокваліфікації мають бути вимірюваними, порівнянними та зрозумілими, з чіткою інформацією про результати навчання, навчальне навантаження. За можливості, мікрокваліфікації слід включати до національної рамки кваліфікацій. Бажано мати реєстр мікрокваліфікацій. Заклади вищої освіти можуть застосовувати методи забезпечення якості аналогічні програмам формальної освіти.

3. *Актуальність*. Мікрокваліфікації мають бути відповідними актуальним потребам суспільства та ринку праці, достатньо динамічними і відповідати часто змінюваним потребам.

4. *Валідне оцінювання*. Результати навчання мають оцінюватися за прозорими зрозумілими критеріями.

5. *Освітні траєкторії*. Мікрокваліфікації мають забезпечувати гнучкість освітніх траєкторій з можливістю валідації, визнання та групування («складування») здобутих особою мікрокваліфікацій для безперервного освітнього і професійного розвитку.

6. *Визнання*. Мікрокваліфікації мають бути описані досить чітко для забезпечення їх визнання в ЄС для подальшої освіти, професійної підготовки чи працевлаштування.

7. *Можливість перенесення інформації*. Відомості про мікрокваліфікацію мають описані таким чином, щоб забезпечувати перенесення між різними інформаційними системами та базами даних.

8. *Зорієнтованість на здобувача*. Мікрокваліфікації слід розробляти для задоволення потреб цільових груп здобувачів освіти.

9. *Автентичність*. Відомості про мікрокваліфікацію мають бути достатніми для ідентифікації здобувача, юридичної особи, яка присвоїла її та місця здобуття.

10. *Інформація та поради*. Відомості про мікрокваліфікації слід включати до порад з питань освіти упродовж життя.

Модель правового регулювання мікрокваліфікацій в Україні. Як впливає з Рекомендацій Ради ЄС у європейській спільноті мікрокваліфікації розглядаються як важливий інструмент забезпечення освіти упродовж життя.

Для України вкрай важливо включити мікрокваліфікації до законодавства про освіту для забезпечення легітимності використання терміна і засобу як такого. Доцільно передбачити згадку в Законі України «Про освіту» та у новому законі «Про освіту дорослих» як важливого інструменту формування освіти дорослих як системи.

Паралельно доцільно врегулювати основи використання мікрокваліфікацій постановою Кабінету Міністрів України. Спроби правового регулювання зустрінуться із взаємно-суперечливими вимогами: зовнішнього забезпечення якості та гнучкості. Регулювання мікrokредитів за аналогією з формальною освітою суперечитиме як Рекомендаціям Ради

ЄС, так і чинному законодавству про освіту. Варто нагадати, що післядипломна освіта в Україні з 2017 року не ліцензується, крім випадків, коли така освіта для окремих спеціальностей передбачена законом. Тому запроваджувати мікрокваліфікації доцільно заявним шляхом: юридична особа заявляє про розроблення і початок навчання та присвоєння мікрокваліфікації і ці відомості вносяться до відповідного реєстру. Виключення з реєстру передбачити для двох випадків:

- відсутність діяльності (присвоєння мікрокваліфікації) упродовж певного періоду (наприклад, року);
- встановлення юридичного факту присвоєння мікрокваліфікації особі, яка не оволоділа необхідними для цього результатами навчання.

Для виконання вимог Рекомендацій рішення Уряду доцільно затвердити:

- форму чи структуру опису мікрокваліфікації;
- форму чи структуру документа про присвоєння мікрокваліфікації;
- структуру і формат даних про мікрокваліфікацію у цифровому форматі.

Перелік заявлених мікрокваліфікацій може стати частиною Реєстру кваліфікацій. Безумовно, Україні потрібен окремий закон про національну систему кваліфікацій, як було передбачено у 2017 році перехідними положеннями Закону України «Про освіту». Розділ мікрокваліфікацій міг стати органічною складовою такого закону.

Висновки і перспективи подальших досліджень.

Мікрокваліфікації є важливим інструментом організації навчання дорослих упродовж життя. Саме мікрокваліфікації можуть застосовуватися для здобуття нових знань, умінь та навичок як паралельно з формальною освітою, так і пізніше – для підвищення кваліфікації, перекваліфікації тощо. Передусім потребує вивчення та узагальнення досвіду навчання дорослих, яке належить до сфери здобуття мікрокваліфікацій. Тут особливу увагу варто звернути на якісні показники та практику забезпечення якості. Це допоможе оптимізувати правове регулювання мікрокваліфікацій. Інший важливий напрям досліджень – методи оцінювання результатів навчання. Оскільки доволі часто освітні послуги для здобуття мікрокваліфікацій надаються цифровими засобами онлайн, необхідно удосконалювати методи онлайн-оцінювання (e-assessment). Сучасні технології дозволяють надійну ідентифікацію здобувача. Але забезпечення академічної доброчесності вимагає розроблення нових технологій. Можна розраховувати на застосування методів штучного інтелекту.

Хоча мікрокваліфікації не є частковими кваліфікаціями, однак накопичення мікрокваліфікацій може вести до здобуття особою нової повної чи часткової кваліфікації. Тому для закладів освіти, перш за все професійної, фахової передвищої, вищої необхідно розробляти методи і технології визнання результатів попереднього навчання, а для кваліфікаційних центрів – процедури присвоєння повних чи часткових професійних кваліфікацій за сукупністю здобутих мікрокваліфікацій.

Список використаних джерел

- Виборком. (2023). Система дистанційного навчання членів виборчих комісій. URL: <https://vyborcom.org/docebo/>
- Ковтунець, В. (2006). Підготовка членів виборчих комісій з питань організації проведення виборів. Вісник Центральної виборчої комісії, 1, 25-26.
- МАПК (2023). Міжнародне агентство професійних кваліфікацій. URL: <https://pqa.com.ua/>
- Рашкевич, Ю., & Семигіна, Т. (2022). Мікрокваліфікації як тренд розвитку сучасної безперервної освіти. Conference Paper, April. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/scientia/article/view/18888>
- Cambridge (2023). Credential. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/credential>
- Cambridge. (2023). URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/credential>
- Childhood Education International (2023) URL: <https://ceinternational1892.org/cpl/cplinaction/micro-credentials/>
- Corcoran, P. (2021). The 10 Key Problems of Micro-Credentials (Monograph 1/2021). Canberra, Australia. URL: https://www.researchgate.net/publication/356407938_The_10_Key_Problems_of_Micro-Credentials
- Council of EU (2022). Council Recommendation of 16 June 2022 on a European approach to micro-credentials for lifelong learning and employability 2022/C 243/02 URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A32022H0627%2802%29>
- Don Olcott Jr. (2022). Micro-Credentials: A Catalyst for Strategic Reset and Change in U.S. Higher Education, American Journal of Distance Education, 36:1, 19-35, DOI: 10.1080/08923647.2021.1997537
- EdEra. (2023). Educational Era. Студія онлайн-освіти. URL: <https://www.ed-era.com/>
- ETM. (2022). Education and Training Monitor. Spain. 2022. URL: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/db9de4a6-66f2-11ed-b14f-01aa75ed71a1/language-en>
- Gish-Lieberman, J.J., Tawfik, A. & Gatewood, J. (2021). Micro-Credentials and Badges in Education: a Historical Overview. TechTrends, 65, 5-7. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11528-020-00567-4>
- Kovtunets, V., Polishchuk, N. (2021). Qualifications, learning outcomes and competencies. Terminological problems. International Scientific Journal of Universities and Leadership, (12), 53-65. DOI: <https://doi.org/10.31874/2520-6702-2021-12-2-53-65>.
- Prometheus. (2023). URL: <https://prometheus.org.ua/>
- Saray, V. & Ponte, F. (2019). The evolution of a micro-credential. In Y.W. Chew, K.M. Chan, and A. Alphonso (Eds.), Personalised Learning. Diverse Goals. One Heart. ASCILITE 2019 Singapore (pp. 546-551).
- SwissCore. (2022). Webinar: European Approach to Microcredentials. URL: <https://www.swisscore.org/micro-credentials-examples-from-across-europe/>

- Technopedia (2023). Credential. URL: <https://www.techopedia.com/definition/10259/credentials>
- Wheelahan, L., & Moodie, G. (2021). Analysing micro-credentials in higher education: a Bernsteinian analysis. *Journal of Curriculum Studies*. 53, 2, 212-228. URL: <https://orcid.org/0000-0002-4718-7306>
- Wikipedia (2023). Microdegree. URL: <https://en.wikipedia.org/wiki/Microdegree>

References (translated and transliterated)

- Cambridge. (2023). Credential [in English].
Cambridge. (2023). URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/credential> [in English].
- Childhood Education International (2023) [in English].
- Corcoran, P. (2021). The 10 Key Problems of Micro-Credentials (Monograph 1/2021). Canberra, Australia [in English].
- Council of EU (2022). Council Recommendation of 16 June 2022 on a European approach to micro-credentials for lifelong learning and employability 2022/C 243/02 [in English].
- Don Olcott Jr. (2022). Micro-Credentials: A Catalyst for Strategic Reset and Change in U.S. Higher Education, *American Journal of Distance Education*, 36:1, 19-35 [in English].
- EdEra. (2023). Educational Era [in Ukrainian].
- ETM. (2022). Education and Training Monitor. Spain. 2022 [in English].
- Gish-Lieberman, J.J., Tawfik, A. & Gatewood, J. (2021). Micro-Credentials and Badges in Education: a Historical Overview. *TechTrends* 65, 5-7 [in English].
- Kovtunets, V. (2006). Pidhotovka chleniv vyborchych komisii z pytan' orhagizatsii provedennia vyboriv [Training of election commissioners on administration elections]. *Visnyk Tsentral'noi vyborchoi*, 1. 25-26 [in Ukrainian].
- Kovtunets, V., Polishchuk, N. (2021). Qualifications, learning outcomes and competencies. Terminological problems. *International Scientific Journal of Universities and Leadership*, (12), 53-65 [in English].
- MAPK. (2023). Mizhnarodne ahentstvo profesiinykh kvalifikatsii [International Agency of Professional Qualifications] [in Ukrainian].
- Prometheus. (2023). Prometheus [in Ukrainian].
- Rashkevych, Yu., & Semygina, T. (2022). Mikrokvafifikatsii iak trend rozvytku suchasnoi bezpererвної osvity [Micro-credentials as a development trend of modern continuous education]. Conference Paper, April [in Ukrainian].
- Saray, V., & Ponte, F. (2019). The evolution of a micro-credential. In Y. W. Chew, K. M. Chan, and A. Alphonso (Eds.), *Personalised Learning. Diverse Goals. One Heart. ASCILITE 2019 Singapore* (pp. 546-551) [in English].
- SwissCore. (2022). Webinar: European Approach to Microcredentials. [in English].
- Technopedia. (2023). Credential [in English].
- Vyborkom. (2023). Systema dystantsiinoho navchannia chleniv vyborchych komisii [System for distance training of election commissioners] [in Ukrainian].
- Wheelahan, L., & Moodie, G. (2021). Analysing micro-credentials in higher education: a Bernsteinian analysis. *Journal of Curriculum Studies*. 53, 2, 212-228 [in English].
- Wikipedia (2023). Microdegree. Wikipedia [in English].